

SD(M) pavadinimas	Course title
Lygiagretusis programavimas	Parallel Programming

SD(M) priklausomybė studijų pakopai

Course subjection to study level

Studijos: Studies:	B – Pirmosios pakopos First cycle
-----------------------	--------------------------------------

SD(M) priklausomybė studijų programai

Course subjection to programme

SD(M) priklausomybė studijų krypčių ir krypčių grupei

The list of study fields and groups of fields

SD(M) priklausomybė dalykų grupei *	1 – studijų dalyko Course	Studijų krypčių grupės kodas Code of the group of study fields	Studijų krypties kodas Code of the study field
SD(M) priklausomybė programos daliai **	B – Studijų krypties dalykų dalis Part of Study area Subjects		
Struktūrinė SD priklausomybė ***	K – katedros Department	B	B01

*) Grupė: *) 1 - studijų dalyko; 2 - praktikos; 3 - baigiamojo darbo ar projekto; 4 - baigiamojo egzamino; 5 - tiriamojo darbo; 6 - profesinio testavimo; 7 - kitas.

**) A - Bendrųjų universitetinių studijų; B - Studijų krypties; C - Specializacijos.

***) U - universiteto; F - fakulteto; K - katedros.

*) Group: *) 1 - Course; 2 - Practice; 3 - Final Work or Project; 4 - Final Examination; 5 - Research Work; 6 - Professional Testing; 7 - Other.

**) A - General; B - Field; C - Specialization.

***) U - University; F - Faculty; K - Department.

SD(M) kodas

Course number

Fakultetas Faculty	Katedra Department	Pakopa * Study cycle	Modulio Nr. Number
F M	M M	B	26601

SD(M) kreditai

Course volume in credits

Iš viso: Total:	Iš jų: KD, KS, KP, PR There out:
3	0

SD(M) Atsiskaitymo forma

Course assessment

I, E1, E2, E, BE, BD, TD, A	KD, KS, KP, PR
E	-

*) B - pirmoji pakopa; A - vientisosios studijos; M - antroji pakopa.

*) B - first cycle studies; A - integrated studies; M - second cycle studies.

SD(M) valandų paskirstymas pagal studijų formas ir būdus

Distribution of course hours by study forms and ways

Studijų forma Study form	Valandos Hours								Kontaktinių Contact
	Kodas Code	Studijų būdas * Study way	Paskaitoms Lectures	Lab. darbams Laboratory works	Pratyboms Practical works	Konsultacijoms Consultation	Sav. darbui Independent work	Iš viso Total	
Nuolatinės studijos Full-time studies	NL	S	30	0	15	2	33	80	47

*) Studijų būdas: S - semestrais; M - moduliais; C - ciklais; T - nuotolinis; NI - neakivaizdinis intensyvusis.

*) Study process forms: S - semesters; M - modules; C - periods; T - distance; NI - part-time.

SD(M) ANOTACIJA

Šis kursas supažindina su lygiagrečiojo programavimo pagrindais, apimančiais tiek lygiagrečiųjų skaičiavimų technologinius pamatus, tiek pagrindinius naudojamus lygiagrečiojo programavimo modelius ir įrankius. Iš pradžių studentai nagrinėja lygiagrečiųjų kompiuterių architektūras ir jų klasifikacijas - įskaitant Flynn klasifikaciją, hierarchinę atmintį, instrukcijų lygio lygiagretumą šiuolaikiniuose procesoriuose, vektorinius procesorius, bendros atminties (UMA, NUMA) ir paskirstytos atminties lygiagrečiuosius kompiuterius bei naudojamus sujungimo tinklus. Toliau kurse nagrinėjamas bendros atminties programavimas naudojant gijų bibliotekas ir OpenMP standartą, paskirstytos atminties programavimas naudojant MPI biblioteką bei bendrosios paskirties skaičiavimai grafiniuose procesoriuose (GPGPU) CUDA platformoje su jos

heterogeninių skaičiavimų modelių. Kursas baigiamas lygiagrečiųjų algoritmų analize, apimant spartinimo ir efektyvumo vertinimą, Amdahlo dėsnį, išplečiamumo analizę, įskaitant pagrindinius lygiagrečiųjų algoritmų sudarymo būdus, duomenų ir funkcinį lygiagretumą. Baigę kursą studentai geba kurti lygiagrečiąsias programas naudodami gijų bibliotekas, OpenMP, MPI, CUDA ir analizuoti jų spartinimą, našumą bei išplečiamumą.

Studentai numatytu tvarkaraštyje metu privalo atlikti ne mažiau kaip 80 proc. laboratorinių darbų.

ANNOTATION OF COURSE

This course introduces the fundamentals of parallel programming, covering both hardware foundations and the main parallel programming models and tools. Students study the architecture of parallel and distributed computing systems - including Flynn's taxonomy, the von Neumann bottleneck, hierarchical memory, pipelining, vector processors, shared-memory (UMA, NUMA) and distributed-memory parallel computers, and their interconnection networks. The course then addresses shared-memory programming with thread libraries and the OpenMP standard, distributed-memory programming with MPI library, and general-purpose GPU computing on the CUDA platform with its heterogeneous model, kernels, threads, and SIMT principle. It concludes with the analysis and design of parallel algorithms, covering speedup, efficiency, Amdahl's law, scalability, decomposition techniques, and data and functional parallelism. Upon completion, students are able to develop parallel programs using thread libraries, OpenMP, MPI, and CUDA, and to analyze their performance and scalability.

Students must attend at least 80% of the time scheduled laboratory works.

SD(M) TIKSLAS

Dalyko tikslas - supažindinti studentus su lygiagrečiais algoritmais, jų sudarymo ir jų realizavimo principais bei lygiagretaus programavimo technologijomis: daugelio gijų, daugelio procesorių, paskirstytų sistemų.

AIM OF COURSE

The course aims to provide knowledge of modern parallel computing technologies, main methods for the design of parallel algorithms and parallel programming tools.

Studento pasiekimų vertinimo formulė

Nuolatinės studijos: $G\bar{I} = GA * 0,50 + KL * 0,20 + ND * 0,30$ GĮ, Galutinis įvertinimas GA, Galutinis atsiskaitymas KL, Koliokviumas ND, Namų darbas (vidurkis iš 3 įvertinimų)

Assessments methods of students formula

Full-time studies: $G\bar{I} = GA * 0,50 + KL * 0,20 + ND * 0,30$ GĮ, Final assessment GA, Final settlement KL, Semi-exam (mid-term exam) ND, Homework (average of 3 ratings)

Pagrindinė literatūra (ne daugiau kaip 5 šaltiniai):

Main references (not more than 5 references)

Eil. Nr. <i>No.</i>	Leidinio autoriai ir pavadinimas (elektroninių leidinių ir žiniatinklio adreso) <i>Authors and title (site address in case of e-publication)</i>
1.	R. Čiegis. Lygiagretieji algoritmai ir tinklinės technologijos. Vilnius, Technika. 2005.
2.	Bertil Schmidt, Jorge Gonzalez-Dominguez, Christian Hundt, Moritz Schlarb. Parallel Programming: Concepts and Practice. Morgan Kaufmann, 2017.
3.	J. J. Dongarra, I. Foster, G. C. Fox, W. Gropp, K. Kennedy, L. Torczon, A. White. Source Book of Parallel Computing. Morgan Kaufmann, 2003.
4.	D. Storti, M. Yurtoglu. CUDA for Engineers: An Introduction to High-Performance Parallel Computing. Addison-Wesley Professional, 1st Edition, 2015.
5.	B. Barney. Introduction to Parallel Computing. Lawrence Livermore National Laboratory. https://computing.llnl.gov/tutorials/parallel_comp/

*) Kortelės pildymo metu

*) *At the form filling moment*

Papildoma literatūra (ne daugiau kaip 10 šaltinių):

Additional references (not more than 10 references)

Eil. Nr. <i>No.</i>	Leidinio autoriai ir pavadinimas (elektroninių leidinių ir žiniatinklio adreso) <i>Authors and title (site address in case of e-publication)</i>
1.	M. Ben-Ari. Principles of Concurrent and Distributed Programming. Addison-Wesley Publishing Company, 2006.
2.	V. Kumar, A. Grama, A. Gupta, G. Karypis. Introduction to Parallel Computing: Design and Analysis of Algorithms. The Benjamin/Cummings Publishing Company, 2003.

*) Kortelės pildymo metu

*) At the form filling moment

Reikalingi IT resursai * (nurodyti 1-3 alternatyvas, pageidautina, kad bent 1 būtų nemokama)

Required IT Resources

Eil. Nr. No.	Programinės įrangos pavadinimas, gamintojas Name of the software, manufacturer	Licencijos tipas (pagal įsigijimo būdą) License type
1	C++	Mokama, akademinė Paid, academic
2	C	Mokama, akademinė Paid, academic

*) Pildoma, jei tokie resursai reikalingi. Stulpelyje Licencijos tipas pasirenkamas iš sąrašo:

Mokama, akademinė

Mokama, komercinė

Nemokama

*) Should be completed if such reassures are needed. License type - select from the list:

Paid, academic

Paid, commercial

Savarankiško darbo turinys

Content of individual work

Užduoties pavadinimas <i>Assignment title</i>		Sav. darbo apimtis vienai užduočiai <i>Amount of hours of independent work for a single task</i>					Užduočių skaičius <i>Number of tasks</i>					Iš viso valandų <i>Total hours</i>					Įvertinimo dalis % <i>Part of Evaluation %</i>							
		Rekomen- duojamos val. <i>Recom- mended hours</i>	Skirta val. Separated hours					NL (T)	NL (S)	NL (Sav.)	I(S)	I(T)	NL(T)	NL(S)	NL (Sav.)	I(S)	I(T)	NL(T)	NL(S)	NL (Sav.)	I(S)	I(T)		
			NL(T)	NL(S)	NL (Sav.)	I(S)	I(T)																	
Namų darbas Home work		4-27		4					3					12						30				
Pasirengimas atsiskaitymui Preparation for evaluation		10-60		12					1					12										
Kolokviumas Intermediate examination		8-27		9					1					9						20				
Iš viso: Total:														33										

*) Papildomas laukas pildomas tik tada, kada taikomas SD(M) kortelėje nenurodytas studijų būdas: M - moduliai; C - ciklais; T - nuotolinis

*) Must be used in case study way does not fall into standard category: M - modules; C - periods; T - distance

Savarankiško darbo grafikas

Individual work schedule

Užduoties tipas Task type	Užduoties pateikimo(*) ir atsiskaitymo(+) savaitė Week of Assignment setting (*) and assessment(+)																			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Nuolatinės studijos (S) Full-time studies																				
Kolokviumas Intermediate examination	*				1															
Namų darbas Home work	*	1			2			1			3					3				

Pratybų temų sąrašas
List of the Course exercise topics

Temos pavadinimas <i>Topic title</i>	Valandų skaičius <i>Number of hours</i>				
	NL(T)	NL(S)	NL(Sav.)	I(S)	I(T)
1. Spartinančios (angl. "cache") atminties panaudojimo efektyvumo tyrimas matricos ir vektorių sandaugos algoritmų pagalba. Kompiliatorių optimizacijos tyrimas. BLAS bibliotekų panaudojimas. Darbas lygiagreto klasterio Linux terpėje. <i>Investigation of cache memory performance using matrix-vector multiplication. Compiler optimization. Application of BLAS libraries. Job preparation and submission on Linux cluster.</i>		3			
2. Lygiagrečių algoritmų realizavimas OpenMP pagalba. Tiesinės algebros uždavinių sprendimas. Skaičiavimo eksperimentų atlikimas. Spartinimo ir efektyvumo koeficientų vertinimas ir analizė. <i>Parallel solution of linear algebra problems. Implementation of parallel algorithms with OpenMP. Speed-up and efficiency analysis.</i>		4			
3. Lygiagrečių algoritmų realizavimas MPI bibliotekos pagalba. Tiesinės algebros uždavinių sprendimas. Skaičiavimo eksperimentų atlikimas. Spartinimo ir efektyvumo koeficientų vertinimas ir analizė. <i>Parallel solution of linear algebra problems. Implementation of parallel algorithms with MPI. Speed-up and efficiency analysis.</i>		4			
4. Lygiagrečių algoritmų realizavimas CUDA platformos pagalba. Efektyvus atminties panaudojimas. Optimizavimo technikų taikymas. CUDA bibliotekų panaudojimas taikomiesiems uždaviniams. <i>Implementation of parallel algorithms on CUDA platform. Efficient memory usage and optimization techniques. Employment of CUDA libraries for applied problems.</i>		4			
Iš viso: <i>Total:</i>		15			

Paskaitų temų sąrašas
List of the Course lecture topics

Temos pavadinimas <i>Topic title</i>	Valandų skaičius <i>Number of hours</i>				
	NL(T)	NL(S)	NL(Sav.)	I(S)	I(T)
1. Lygiagrečių kompiuterių ir paskirstytų sistemų architektūra. Flynn klasifikacija (kompiuterių architektūros taksonomija). Von Neumanno "butelio kakliukas", hierarchinės atminties sistemos, spartinančioji atmintinė. Konvejeriai procesorių architektūroje. Vektoriniai procesoriai. <i>Architecture of parallel computers and distributed systems. Flynn's classification (computer architecture taxonomy). Von Neumann bottleneck, hierarchical memory systems, cache memory. Pipelining in processor architecture. Vector processors.</i>		2			
2. Bendros atminties lygiagretieji kompiuteriai. UMA ir NUMA architektūros tipai. Paskirstytos atminties lygiagretieji kompiuteriai. Pagrindiniai naudojamų tinklų tipai ir jų charakteristikos. <i>Shared-memory parallel computers. UMA and NUMA architecture types. Distributed-memory parallel computers. Main types of interconnection networks and their key characteristics.</i>		2			
3. Bendrosios atminties lygiagretusis programavimas. Gijų programavimo bibliotekos. Gijų sukūrimas, valdymas ir sinchronizavimas. Lokalieji ir bendrieji kintamieji. Lenktynių konfliktas, duomenų lenktynės. <i>Shared-memory parallel programming. Thread programming libraries. Thread creation, management, and synchronization. Local and shared variables. Race conditions and data races.</i>		4			
4. OpenMP programavimo standartas: pagrindiniai principai ir konstrukcijos. OpenMP duomenų tipai, užduočių paskirstymas, sinchronizavimo konstrukcijos. <i>OpenMP programming standard: fundamental principles and constructs. OpenMP data-sharing attributes, workload distribution, and synchronization constructs.</i>		4			
5. Paskirstytosios atminties lygiagretusis programavimas. MPI programavimo biblioteka: pagrindiniai principai ir koncepcijos. Pagrindinės MPI funkcijos. <i>Distributed-memory parallel programming. MPI programming library: fundamental principles and concepts. Basic MPI functions.</i>		2			
6. MPI duomenų siuntimo būdai: sinchroninis, buferinis, blokuotas ir neblokuotas. Kolektyvinės MPI duomenų persiuntimo operacijos. <i>MPI data transfer methods: synchronous, buffered, blocking, and non-blocking. Collective MPI data transfer operations.</i>		4			
7. Grafinių procesorių panaudojimas bendros paskirties skaičiavimuose. GPU architektūros. GPGPU programavimo įrankiai. <i>General-purpose computing on graphics processing units (GPGPU). GPU architectures. GPGPU programming tools.</i>		2			
8. CUDA platforma. CUDA programavimo modelis: heterogeninių skaičiavimų principai, kernelis, gija, gijų blokas. SIMT principas. CUDA bibliotekos. <i>CUDA platform. CUDA programming model: principles of heterogeneous computing, kernel, thread, thread block. SIMT principle. CUDA libraries</i>		4			

Paskaitų temų sąrašas
List of the Course lecture topics

Temos pavadinimas <i>Topic title</i>	Valandų skaičius <i>Number of hours</i>				
	NL(T)	NL(S)	NL(Sav.)	I(S)	I(T)
9. Lygiagrečiųjų algoritmų analizė. Algoritmo spartinimo ir efektyvumo vertinimas. Amdahlo dėsnis, jo išvados ir apibendrinimai. Lygiagrečiojo algoritmo išplečiamumas. <i>Analysis of parallel algorithms. Evaluation of algorithm speedup and efficiency. Amdahl's law, its implications and generalizations. Scalability of parallel algorithms.</i>		4			
10. Pagrindiniai lygiagrečiųjų algoritmų sudarymo būdai. Duomenų lygiagretumas. Funkcinis lygiagretumas. Ganto schemas. <i>Main principals for designing parallel algorithms. Decomposition and mapping techniques. Data parallelism. Functional parallelism. Gantt charts.</i>		2			
Iš viso: <i>Total:</i>		30			

*) Papildomas laukas pildomas tik tada, kada taikomas SD(M) kortelėje nenurodytas studijų būdas: M - moduliai; C - ciklais; T - nuotoliniu

*) *Must be used in case study way does not fall into standard category:* M - modules; C - periods; T - distance

Fundamentinių mokslų fakulteto Programų inžinerijos (612I30003) 2016-07-01 programos studijų rezultatų sąsajos su SDM rezultatais bei studijų ir studentų pasiekimų vertinimo metodais

Links of the Software Engineering (612I30003) of the Faculty of Fundamental Sciences with the course unit and evaluation methods of students achievements

Programos studijų rezultatai <i>Study programme outcomes</i>	SD(M) rezultatai <i>Course results</i>	Studijų metodai <i>Methods of studies</i>	Studento pasiekimų vertinimo metodai <i>Evaluation methods of student achievements</i>	Studentų pasiekimų vertinimo kriterijai pagal lygmenis <i>Assessments criteria of students achievements by Assessment levels</i>
Z2. Žinios ir galės paaiškinti algoritmų ir duomenų struktūras, programavimo paradigmas, kalbų, karkasų ir technologijų bei jų vystymosi tendencijas, programų kūrimo įrankius ir kodavimo standartus bei mokės tai paaiškinti ir taikyti. Z2. Consistent knowledge of algorithms and data structures, programming paradigms, languages and frameworks, programming technologies and their evolution tendencies, coding standards and software development tools, competency in its explanation and application.	Studentai įgyja žinias apie lygiagrečiųjų algoritmų sudarymą, lygiagretaus programavimo paradigmas ir įrankius: OpenMP, MPI, CUDA. Students acquire knowledge on the design of parallel algorithms, paradigms and tools of parallel programming: OpenMP, MPI, CUDA.	Teorinės paskaitos, praktiniai užsiėmimai, literatūros studijos, savarankiškas darbas. Theoretical lectures, practical exercises, study of literature, independent work.	Namų darbai, tarpinis egzaminas, egzaminas. Home works, intermediate exam, final exam.	Slenkstinis (5-6): studentas žino pagrindines dalyko sąvokas ir moka jomis naudotis spręsdamas paprasčiausias užduotis. Tipinis (7-8): studentas žino pagrindines sąvokas, gali jas paaiškinti ir teorinius faktus geba tinkamai taikyti atlikdamas praktinių ir teorinių užduočių analizę, skaičiavimams taiko kompiuterines programas. Puikusias (9-10): studentas yra ne tik pasiekęs tipinį lygmenį, bet įgytas žinias geba taikyti naujose situacijose. Threshold (5-6): The student knows the basic concepts of the subject and is able to apply them solving simple problems. Typical (7-8): The student knows the basic concepts, is able to explain them and to apply theoretical facts correctly analyzing practical and theoretical problems, applies computer programs for calculations. Excellent (9-10): The student not only reached the typical level, but is able to apply the

				acquired knowledge in new situations.
SG3. Gebės taikyti skirtingas programavimo paradigmas, algoritmus, programinius karkasus, naudoti programų kūrimo įrankius, aplinkas ir priemones, testuoti programinę įrangą, kurti testavimo scenarijus pagal funkcinius ir nefunkcinius reikalavimus, vertinti testavimo rezultatus ir pateikti išvadas. SG3. Ability to apply different programming paradigms, algorithms, programming frameworks, to use relevant software development tools, environments and approaches, to apply software testing methods and develop test-cases according to functional and non-functional requirements, to evaluate testing results and make conclusions.	Studentai gebės taikyti skirtingus lygiagrečiųjų algoritmų sudarymo metodus, lygiagrečiųjų programavimo paradigmas ir įrankius, testuoti ir vertinti lygiagrečiųjų algoritmų ir jų implementacijų efektyvumą. Students will be able to apply different methods for the design of parallel algorithms, use different paradigms and tools of parallel programming, test and evaluate the efficiency of parallel algorithms and their implementations.	Teorinės paskaitos, praktiniai užsiėmimai, literatūros studijos, savarankiškas darbas. Theoretical lectures, practical exercises, study of literature, independent work.	Namų darbai, tarpinis egzaminas, egzaminas. Home works, intermediate exam, final exam.	Slenkstinis (5-6): studentas žino pagrindines dalyko sąvokas ir moka jomis naudotis sprendamas paprasčiausias užduotis. Tipinis (7-8): studentas žino pagrindines sąvokas, gali jas paaiškinti ir teorinius faktus geba tinkamai taikyti atlikdamas praktinių ir teorinių užduočių analizę, skaičiavimams taiko kompiuterines programas. Puikšius (9-10): studentas yra ne tik pasiekęs tipinį lygmenį, bet įgytas žinias geba taikyti naujose situacijose. Threshold (5-6): The student knows the basic concepts of the subject and is able to apply them solving simple problems. Typical (7-8): The student knows the basic concepts, is able to explain them and to apply theoretical facts correctly analyzing practical and theoretical problems, applies computer programs for calculations. Excellent (9-10): The student not only reached the typical level, but is able to apply the acquired knowledge in new situations.

SD(M) sudarytojas (-ai) (parašas, vardas ir pavardė)

Course compiled by (full name, signature)

Vadimas Starikovičius

Katedros vedėjas (parašas, vardas ir pavardė)

Head of Department (full name, signature)

Raimondas Čiegis

SD(M) atestuojamas <i>The Course is certified</i>		
SD(M), skirtas studijų programai: <i>The Course for the programme of studies:</i>	Programų inžinerija Software Engineering	
SD(M) atestacija galioja: <i>Course certification is valid:</i>	nuo <i>from</i>	iki <i>till</i>

SD(M) atestavo <i>the Course certified by</i>	Fundamentinių mokslų fakulteto studijų komitetas Faculty of Fundamental Sciences Study Committee		
Fakulteto studijų komiteto pirmininkas (vardas ir pavardė, parašas) <i>Chairman of the Studies committee (full name, signature)</i>		Data <i>Date</i>	